

Reserapport ICOM-CC i Köpenhamn

Pia Christensson

Under fem dagar samlades drygt 1000 konservatorer från 58 länder för den 18e ICOM-CC konferens. Samtidigt firade även ICOM-CC 50 år.

Eftersom jag numera arbetar som preventiv konservator och med övergripande ansvar för hela museets samling, kunde jag på denna ICOM-CC konferens verkligen få mycket input. Det blev flera föreläsningar om rengöring av olika material. Rodorico Giorgi höll två föreläsningar, 'Development of an innovative film-forming cleaning system for the removal of corrosion products from copper-based artifacts' och 'Nanofluids confined in chemical hydrogels for the selective removal of graffiti from street art'. I den första föreläsningen berättade Rodorico om försök med att rengöra koppar med PVAc och 3% EDTA. Blandningen påförs kopparföremålets yta och då det torkat bildas en fil som enkelt kan lyftas av och tar då med sig korrosionen. På detta sätt undgår man större mängder fukt och mekaniskt arbete. Den andra föreläsningen om Nanobaserad gel för att ta bort graffiti på bemålade ytor, var också väldigt intressant. Resultatet var dock lite mer varierat eftersom det kan vara svårt att avlägsna ett färglager som ligger ovanpå ett annat. Risken är stor att man avlägsnar båda lager. Här behövs det mer forskning och tester.

Även om jag inte arbetar som textilkonservator längre så har jag fortfarande ett stort intresse av limmer av olika slag. Flera föreläsningar handlade just om limmer och adhesiver. Julia Carlson redogjorde i sin föreläsning 'A sticky solution: A different method for removing adhesive from a 16th century carpet' om hur hon arbetat med att ta bort lim som innehåller naturligt gummi. Tyvärr hjälper inget annat än kemikalier för att lösa limmer av den här sorten. Viola Nicastro presenterade 'The use of gels for adhesive removal for the conservation treatment of the valances of Queen Anne Throne Canpoy'. Här var det animaliskt lim och gummi arabicum som skulle avlägsnas. Man använde en gellan gele till att avlägsna animaliskt lim och Laponite RD blandat med 5% metanol till gummi arabicum. En som tagit ett steg vidare var Christina Young som presenterade 'The applicability of gecko inspired dry adhesives to the structural conservation of contemporary materials'. Med hjälp av en Teknik som inspirerats av geckoödlans fötter, har man tagit fram en tejp som kan appliceras på ett föremål och sedan när den avlägsnas, så avlägsnas även ytsmuts. Än så länge är det bara på försöksstadiet och tejpens är relativt dyr, men med fortsatt forskning, så kan det troligtvis bli en metod många konservatorer kan använda sig av.

Moderna material dvs plaster, är en materialgrupp som blir allt större på museerna. Att konservera och bevara dessa föremål gör att många konservatorer att få djupa veck i pannan. I föreläsningen 'The future of looking younger: a new face for PMMA. Research into fill materials to repair Poly(methyl methacrylate) in contemporary objects and photographs' redogjorde Anna Laganà för sina försök med att fylla ut repor och ojämnheter i plexiglas med hjälp av Paraloid F-10. Jag måste säga att det såg väldigt bra ut. Frågan är hur det ser ut om några år.

På Arbejdermuseet visar vi interiörer från 1930 och 1950-talet samt industrimiljöer. Önskan från ledningen är att allt ska visas utan montrar eller glas, men med enklare avspärningar. I 50-tals miljön har vi sedan ett år tillbaka tagit bort glasväggen framför kök och vardagsrum. Jag har påtalat den ökade mängden damm och att det kräver en mer planlagd rengöring än tidigare. Med detta som bakgrund var det tre föreläsningar som väckte mitt intresse.

Den första var Josep Grau-Bové et al. och hans föreläsning 'Diagrams of equal area coverage: A new method to assess dust deposition in indoor heritage environments'. Josep betonade att om det finns mer än 3% damm i ett rum, så uppfattar besökaren det som dammigt och med över 9% damm så upplevs rummet som väldigt dammigt. Med hjälp av mätning av dammängd och analys av dammet, kan man så estimerar hur dammigt det kommer att bli i ett rum. Fina dammpartiklar sprider sig i hela rummet, medans större dammpartiklar, t.ex. från kläder, inte sprider sig i samma utsträckning. Kommer dammet från besökare eller utifrån? Kan man styra om ventilationen i en byggnad för att minska dammängden i känsliga rum? Kan man avgränsa antalet besökare för att få ner mängden damm eller ska man öka rengöringen och då eventuellt öka slitaget på föremålen?

Den andra föreläsningen som indirekt handlade om damm var Arianna Bernucci och Lorraine Corninsh som talade om 'A contemporary approach to dismanteling and redisplaying a historic blue whale skeleton'. Det stora valskelettet som hängt i en av utställningshallarna sedan 1934, skulle tas ner och flyttas till den stora entréhallen. Det fanns ingen dokumentation på att det blivit rengjort under alla dessa år och nu kunde man avlägsna 1,3 kg damm. Det mest anmärkningsvärt är att man nu hängt skelettet 14 meter upp i luften och man har ingen underhållsplan. Det blir spännande att se hur många kilo damm det kommer att vara på skelettet nästa gång man tar det ner.

Den tredje föreläsningen av Catherine Dillon et al. satte besökaren i centrum med 'A bottom-up and mixed-methods approach to understanding visitors' perceptions of dust, dirt and cleaning'. Hur mycket dam accepterar egentligen besökaren? Är damm och smuts en del av historieförmedlingen eller ska det tas bort för att man bättre ska kunna läsa föremålen? För att få svar på sina frågor, gjorde författarna en enkätundersökning bland besökarna. Det visade sig att det fanns fem grupper av besökare. En grupp ville att det skulle vara dammfritt och städad, andra gruppen tyckte att damm och smuts var en del av historieberättandet och den tredje gruppen ville att det skulle vara rent, men att man ändå kunde se spår av åldrande. Den fjärde gruppen hade stor tillit till de som tog beslut om rengöring och förhöll sig neutrala till mängden damm och smuts. Den femte gruppen hade dock ingen tillit till de som gjorde rent. Denna föreläsning fick mig att tänka över vilken grad av damm som jag accepterar i en utställning. Kanske har jag alltför ofta dammglassögonen på? Det skulle vara intressant att göra en motsvarande enkätundersökning på Arbejdmuseet, för att ta reda på hur besökarna upplever nivån på damm och smuts.

Sammanfattningsvis kan jag bara säga att det var en fantastisk konferens. Av de 155 föreläsningarna, hann jag bara en bråkdel, då det var parallella föreläsningar. Nu gäller det att smälta alla intryck och att leta fram de guldkorn som man inte hann höra. Preprints finns både på USB och på konferensens hemsida. Dessutom håller sekretariatet på med att lägga ut alla tidigare artiklar från konferenserna på ICOM-CC:s hemsida. Det kommer dock att ta ett tag, men nu finns artiklarna från konferenserna 2011 i Lissabon och 2014 i Melbourne att tillgå för alla.